

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

ПРАКТИЧНИЙ КУРС З ДИРИГУВАННЯ

(назва)

1. Основна інформація про дисципліну

Тип дисципліни: вибіркова   Форма контролю: залік

Освітній ступінь: бакалавр

Для спеціальності: 014.13 Середня освіта. (Музичне мистецтво)

Обмеження для вибору: наявність пререквізитів: «Теорія музики та сольфеджіо», «Хоровий клас», «Хорове диригування», «Практикум з шкільного репертуару».

Кількість кредитів (годин): 4 (120) (денна форма: 12 - індивідуальні; 108 - самостійна робота; заочна форма: 4 - індивідуальні; 116 - самостійна робота).

Мова викладання: українська

Презентаційні матеріали:

https://drive.google.com/drive/folders/1_mOsPuzADhs4PwN38zMtPiH5fvGXmNfN?usp=sharing

2. Інформація про викладача

ПІБ: Сироткіна Жанна Єрофіївна

Науковий ступінь, вчене звання, посада: кандидат педагогічних наук, доцент, завідувачка кафедри

Кафедра: музичного та образотворчого мистецтв

Робочій e-mail: syrotkina@idguonline.net

Години консультацій на кафедрі: вівторок 15.00-16.00

3. Цілі дисципліни та результати навчання

Предмет дисципліни: процес вдосконалення диригентської підготовки здобувачів вищої освіти, вдосконалення набутих компетентностей з хорового диригування.

Мета дисципліни: розвиток музично-естетичного інтелекту студентів, підготовка до самостійної роботи, розвиток у них виконавської майстерності та вдосконалення основних знань, умінь та навичок управління хоровим співом в умовах індивідуальних занять та групових факультативних занять хору. Визначальним аспектом «Практичного курсу з диригування» є формування виразної мімічно-мануальної техніки, як найважливішого засобу спілкування з хоровим колективом у творчому процесі вивчення і виконання хорових творів.

У процесі вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути такі **результати навчання:**

1. Знання

- спеціальної термінології;
- основних засобів і принципів диригування;
- техніки диригування;
- методів аналізу хорових творів;
- вибраних хорових творів різних жанрів і стилів української та світової музичної культури;
- творів без супроводу;

- шкільного пісенного репертуару та репертуару практики роботи з хором;
- значення особистісних управлінських якостей хормейстера та основи психології диригентської професії.

2. Уміння

- за допомогою мануальних жестів передати художній зміст і образ твору, грати партитури на фортепіано, виконувати під власний акомпанемент пісні шкільного репертуару, читати з листа дво-, три-, чотириголосні хорові партитури, написані для різних типів хорів у дво-, три-, чотирилінійному викладі, володіти своїм голосовим апаратом, аналізувати хорові партитури, самостійно вивчати хорові партитури, володіти диригентською технікою;

- керувати процесом колективного засвоєння та виконання музичного твору: використовувати камертон для налаштування та корекції звучання, розспівувати хоровий колектив, діагностувати причини дефектів хорового звучання, оперативно обирати та застосовувати прийоми, що допоможуть подолати вокально-хорові труднощі, організувати репетиційний процес, раціонально вибудовувати хорове заняття;

- організувати концертний виступ, мобілізувати колектив, створювати необхідний настрій, триматися на сцені, коригувати звучання в процесі виконання; виховати інтерес та любов до хорової діяльності, потребу в пропаганді хорового мистецтва.

4. Зміст дисципліни

Тема 1. Удосконалення техніки диригування

Повторення техніки диригування в різних розмірах. Диригування на «раз» 2/4, 3/4, 3/8 у швидких темпах, у змінному розмірі (розмір 5/4, 3/2, 9/8, 12/8); показ різних темпів: *ritu mosso*, *meno mosso*, *accelerando*, *ritenuto*, тощо. Високий рівень виконання хорової партитури та спів каденції твору а *capella* по вертикалі. Розкриття художньо-образного змісту, використання власного теоретичного та практичного досвіду. Удосконалення вокально-хорового гармонічного слуху (спів акордів по вертикалі), слухова уява гармонічної мови твору. Уміння використовувати знання диригентської техніки для відбору диригентських прийомів виконання твору. Удосконалення прийомів алеаторики.

Тема 2. Удосконалення навичок роботи над піснями шкільного репертуару

Удосконалення навичок роботи над піснею шкільного репертуару та методикою репетиційної роботи. Вивчення 2-3 творів для 7 класу. Закріплення практичних навичок володіння методикою розучування хорових творів. Побудова плану репетиційної роботи, визначення шляхів подолання технічних труднощів в роботі над художніми творами хорової практики. Удосконалення методів та прийомів роботи з хором. Закріплення методів вивчення хорового твору: аналіз художнього змісту творів, характеристика рис хорової фактури, засобів виразності. Використання власного диригентського досвіду для створення виконавської моделі хорового твору. Музично-теоретичний аналіз творів з використанням диригентської та хорознавської літератури.

Тема 3. Аналіз хорового твору та його інтерпретація

Аналіз хорового твору: музично-теоретичний, вокально-хоровий, виконавський. Аналіз твору з використанням знань, предметів теоретичного, диригентського, диригентсько-хорового циклу. Художнє виконання 1 твору (з супроводом чи а *capella*). Вокально-хоровий аналіз творів програми підсумкової атестації, репетиційна робота з хором.

Тема 4. Опанування музичного матеріалу вокально-хорової практики

Розвиток виконавських навичок та навичок самостійної роботи над пісенним репертуаром. Історично-стилістичний аналіз твору, художній зміст твору. Визначення диригентсько-хорової лінії твору, засобів виразності. Опанування нотного тексту, спів

хорових партій, гра партитури, прогнозування хорового звучання. Інтерпретація виконавської концепції художнього образу. Формування творчого підходу. Удосконалення навичок практичної роботи з хором.

Тема 5. Розвиток аналітичного мислення

Визначення шляхів роботи над технічними труднощами творів хорової практики. Формування творчих здібностей в навчально-виховному процесі. Шляхи роботи над технічними труднощами творів хорової практики, творів програмного репертуару. Опрацювання пісенного матеріалу шкільної практики. Складання плану репетиційної роботи над вокально-хоровим твором. Закріплення та удосконалення методів та прийомів розучування пісенного матеріалу. Формування творчого підходу та особистої ініціативи студента.

5. Політика курсу

Відвідування навчальних занять

Згідно з «Положенням про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ» студенти мають обов'язково бути присутніми на індивідуальних заняттях. Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав був відсутній на індивідуальному занятті, має право на відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання. Студент, який не використав надане йому право у встановлений термін або пропустив заняття без поважних причин, отримує за кожне пропущення заняття 0 балів. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають в повному обсязі виконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем.

Академічна доброчесність

Студенти мають дотримуватись правил академічної доброчесності відповідно до «Кодексу академічної доброчесності та корпоративної етики». Наявність академічного плагіату в студентських роботах є підставою для виставлення негативної оцінки. Списування студентів під час проведення модульної контрольної роботи є підставою для дострокового припинення її складання та виставлення негативної оцінки.

Використання технологій штучного інтелекту можливе для оптимізації процесу навчання.

Розглядаються можливості програм VOCALOID для створення виразних та натуральних голосів; ChatGPT для генерування ідей, щодо створення багатоголосся партитур; концерти голограм – для знайомства з вокально-хоровою творчістю відомих колективів, програми Sibelius для написання нот тощо.

6. Контрольні заходи та критерії оцінювання

Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	зараховано
70-89	
51-69	
26-50	не зараховано
1-25	

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за роботу на індивідуальних заняттях та виконання самостійної роботи, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом.0,7	30 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (проміжний контроль)

Форма проміжного контролю: модульна контрольна робота у вигляді контрольного прослуховування

Форма підсумкового контролю: залік

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом з дисципліни «Практичний курс з диригування», вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом з дисципліни «Практичний курс з диригування», обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу з дисципліни «Практичний курс з диригування», висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом з дисципліни «Практичний курс з диригування» у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу «Практичний курс з диригування», володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом з дисципліни «Практичний курс з диригування» та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та

Критерії оцінювання завдань самостійної роботи

Вид	Максимальна кількість балів
Вивчення диригентських схем складних розмірів (5-дольних, 9-дольних), підбір прикладів музичних творів зі складними розмірами	5
Складання плану репетиційної роботи для творів вокально-хорової практики	5
Вивчення та виконання шкільного пісенного репертуару	5
Написання анотації до хорового твору програмного репертуару	5

Критерієм вивчення диригентських схем складних розмірів (5-дольних, 9-дольних) є безпомилкове диригування підібраних прикладів музичних творів зі складними розмірами;

Показником якості складання плану репетиційної роботи для творів вокально-хорової практики є повнота аналізу хорової партитури, визначення складних фрагментів щодо виконання, ансамблю, діапазону, нюансів, темпу, агогіки, метро-ритму, фактури та ін.

Вивчення та виконання шкільного пісенного репертуару оцінюється за наступними критеріями: знання напам'ять тексту пісні, безпомилкове виконання з демонстрацією диригентської техніки, дотримання темпу, динаміки, розкриття художнього образу.

Критерієм оцінювання написаної анотації до хорового твору програмного репертуару є повне розкриття кожного пункту плану аналізу твору.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Диригування хорового твору з акомпанементом	10 балів
Диригування та аналіз хорового твору без супроводу (a cappella)	10 балів
Анотація на хоровий твір (a cappella)	10 балів
Усього	30 балів

Максимальна кількість балів за один вид роботи складає 10 балів. Критеріями оцінювання є: безпомилкове виконання хорового твору (диригування), впевнене володіння диригентською технікою, вміння співпрацювати з хором.

Критерієм оцінювання написаної анотації до хорового твору програмного репертуару є повний аналіз партитури, розкриття кожного пункту плану.

Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Підсумкова оцінка складається з суми балів за поточне оцінювання (середньозважений бал оцінок за роботу на індивідуальних заняттях та виконання самостійної роботи, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом 0,7) та проміжного контролю (за результатами виконання модульної контрольної роботи 0,3). Максимальна кількість балів за проміжний контроль – 70, мінімальна – 35. Максимальна кількість балів за проміжний контроль – 30 балів, мінімальна – 16.

7. Основна література та інформаційні ресурси

1. Бурбан М. Українські хори та диригенти / М. Бурбан. Дрогобич: Посвіт, 2007, 668 с.

2. Величко Г. Формування особистості диригента – виконавця в процесі спільної творчої діяльності викладача і студента : Навчально-методичний посібник / Г.Г. Величко. Івано-Франківськ, 2011. 125 с.
3. Доронюк В. Курс техніки диригування : Навчальний посібник / В.Д. Доронюк. Івано-Франківськ, 2004. 292 с.
4. Доронюк В. Шкільне хорознавство / В.Д. Доронюк, Ж.Й. Зваричук. Івано-Франківськ, 2008. 232с.
5. Кириленко Я. О. Теоретичні та практичні засади диригентської підготовки : навч. посіб. /Кириленко Я. О. — К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 108 с.
6. Колесса М. Основи техніки диригування / М. Колесса. К.: Музична Україна, 1973. 198 с.
7. Коломоєць О. Хорознавство / О. Коломоєць. К.: Либідь, 2001. С. 11–14.
8. Особистісний підхід у диригентсько-хоровій підготовці майбутнього вчителя музики / Упоряд. І.О.Цюряк. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2008. 70 с.
9. Пігров К. Керування хором / К. Пігров. К.: Музична Україна, 1956. С. 34–36
10. Попов В. Організаційні і методичні основи роботи дитячого хору / В. Попов. К., 1990. 246 с.
11. Серганюк Ю. Диригент шкільного хору / Ю.М. Серганюк, Л.І. Серганюк, В.Д. Доронюк. Івано-Франківськ, 2009. С. 16
12. Сироткіна Ж.Є. Preparing Students for the Development of Musical Talent of the Child in the Process of Vocal and Choral Activity Journal of Danubian Studies and Research Vol 10, № 2 (2020)– P.172-180. <https://dj.univ-danubius.ro/index.php/JDSR/article/view/473/819>
13. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/8310/1/8.pdf> .https://studopedia.ru/19_395139_dirigentskiy-zhest-auftakt-atakuyuchi-i-pidtrimuyuchi-zhesti-pidgotovchi-dirigentski-ruhi.html
14. URL:https://otherreferats.allbest.ru/music/00158824_0.html
15. URL:<http://fatwords.org/safia/horovogo-diriguvannya/main.html>
16. URL:<https://ukrbukva.net/8498-Stanovlenie-i-razvitie-manual-noiy-tehniki-dirizhirovaniya.html>
17. Ярошенко І.В., Серганюк Ю.М. Концептуальні особливості методики роботи з хором : Навчальний посібник / І.В. Ярошенко, Ю.М. Серганюк. – Київ : Видавництво «Білий Тигр», 2020. 100 с. URL: http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/2085/1/Yaroshenko_I.V._Metodyka_roboty.pdf

Затверджено на засіданні кафедри музичного та образотворчого мистецтв
від 06 лютого 2024 р., протокол № 7